

Nyitott kérdés azonban a könyvtárak szolgáltatásáért adott *térítés*. Ha kétségtelennek látszik is, hogy a könyvtárak nem tarthatják fenn magukat a szolgáltatásaik révén szerzett gazdasági eszközökből, mégis a térítés az eddigieknél nagyobb jelentőséget kap.

A térítés képezhetné ugyanis azt az alapot, amelyből a növekvő irodalmi áradat, a külföldi dokumentumok beszerzésének 150%-os devizaforint áremelkedése, az általában jobb feltérésének költségei, a nagyobb információs igények anyagilag *részenben* fedezhetők. Ugyanakkor a térítés mérce is lehetne a könyvtárak szolgáltatásainak viszonylagos gazdaságossága tekintetében.

A térítés körébe nyilván nem vonható a kölcsönzés és a referenz-szolgálat igénybevétele. Nem vonhatók ide a kifejezetten népművelési, művelődéspolitikai jellegű szolgáltatások vagy a hálózatfejlesztés sem. Az irodalomkutatók, a felkészültséget igénylő bibliográfiai összeállítás, a reprográfiai szolgáltatások viszont ebbe a körbe tartoznak. Mindebben még a kérdések sora vár eldöntésre: vajon a térítésből befolyó összegek forgó alapot képeznek-e, a térítés önköltséges vagy nyereséges lesz-e, ha önköltséges, mi az önköltségszámítás módja, a könyvtár esetenként állapítja meg a térítés mértékét, vagy elképzelhető-e irányszámok, az egyszer eladott szellemi termék terjeszthető-e szélesebb körben? Helyénvaló volna, ha maguk a legközvetlenebbül érdekeltek, a könyvtárosok és dokumentalisták alakítanák ki a közérdekű álláspontot e kérdésekben.

V.

Az információ áru, amelynek értéke van. Az információ egyik lényeges eleme a szakirodalom és az abból adott tájékoztatás.

Nem elég azonban ennek a szolgáltatása, hanem e szolgáltatás lehetőségét az érdekeltekkel meg is kell ismertetni, a szolgáltatásokhoz való hozzájutást pedig meg kell könnyíteni.

Ezért aligha elég, ha a könyvtárak csupán bázisai és előállítói az információknak. Úgy véljük, hogy a jobb informáltság érdekében a könyvtáraknak *szervező tevékenységre* is vállalkozniuk kell.

A tájékoztatás, az együttműködés fejlesztése, a térítési kérdések tisztázása mellett ez az egyik fő probléma. Megoldása aktivitást, helyzetismeretet, kezdeményezést kíván, különösen azoktól a könyvtáraktól, amelyek nem valamely anyaszervezet céljainak a szolgálatára, hanem a nehezebben felmérhető társadalmi, tudományos, gazdasági, technikai igények kielégítésére hivatottak. Ezért az erőforrásokkal arányban álló információs szervezőmunka lesz az egyik próbaköve annak, hogyan felelnek meg a könyvtárak az új gazdaságirányítás által velük szemben is támasztott követelményeknek.

Dr. Pataky Ernő

A könyvbarát-mozgalom

országos szervező bizottsága legutóbbi ülését a Tatabányai Megyei Könyvtárban tartotta s *Komárom megye* könyvtárainak tevékenységével foglalkozott. A résztvevők valamennyien egyetértettek abban, hogy Komárom megye könyvtári helyzetének megjavításához igen nagy szükség van a *társadalmi erőforrások* további felhasználására. A tatabányai tanácskozás *legfőbb tanulsága* az volt, hogy a könyvbarát-mozgalom akkor föltölti be társadalmi hivatását, ha ezt a feladatot állítja munkája középpontjába. A mozgalmat kezdeményező három szervezet: a népfront bizottságok, a nőtanácsok és az általános fogyasztási és értékesítő szövetkezetek a jövőben még erőteljesebben kell, hogy képviseljék azt a társadalmi igényt, hogy a községekben a III. ötéves terv további éveiben *fokozott figyelmet* (és természetesen megfelelő ösztöszegyeket is) kell fordítani a tanácsai és szövetkezeti keretből a könyvtárfejlesztés problémáinak megoldására.

A megbeszélésen hangsúlyozták, hogy Komárom megyében különösen szükség van a *szakszervezeti könyvtárhálózattal* való együttműködés kiépítésére, főleg a közös fenntartású könyvtárak létesítése útján. Fontos erőforrást jelenthet továbbá a termelőszövetkezetek megnyerése a mozgalom célkitűzéseinek. A területi tsz szövetkegek létrejötte erre kedvező feltételeket teremt. Mutatkoznak eredmények a kisipari-szövetkezetek bevonásában is. *Tatán* például közös fenntartású kerületi könyvtárat hoztak létre. A KISZ is kifejezte együttműködési készségét, amint ez a tanácskozáson részt vevő ifjúsági mozgalmi vezetők felszólalásából kitűnt.

A mozgalom kereteinek kiszélesítése bizonyára hozzájárul majd a *Legyen minden családból olvasó* jelszóval ez év tavaszán indított megyei olvasószervezési akció sikeréhez. (M. I.)